Ceza Bölümü 2009/96 E. , 2009/329 K.

- null

"İçtihat Metni"

İzmir Konak Belediyesi'nin 2.11.2004 gün ve 1692 sayılı Encümen kararı ile, İzmir, 841. Sokak, 32 no'da ve tapunun 116 ada, 55 parsel sayılı yerde Ayşe Molla Vakfı'na ait tehlikeli yapının 3194 sayılı Yasa'nın 39. maddesine göre yıkımına, aynı Kanunun 42. maddesi hükümleri gereğince Ayşe Molla Vakfı'nın 1.500.000.000.-TL para cezasıyla tecziyesine ve Belediyelerince yıkılması halinde yıkım masraflarının %20 fazlası ile yapı sahibinden tahsil edilmesine karar verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davanın reddine ilişkin kararın İzmir Bölge İdare Mahkemesi'nce bozulması ve bu karara yapılan kararın düzeltilmesi isteminin reddi üzerine İZMİR 3. İDARE MAHKEMESİ; 7.5.2008 gün ve E:2008/517, K:2008/974 sayı ile, davanın reddine dair verilen 21.9.2006 tarih ve E:2004/1779, K:2006/1185 sayılı kararın, davacının itiraz başvurusunun kabulü ile İzmir Bölge İdare Mahkemesi'nin 20.3.2007 tarih ve E:2006/4239, K:2007/1101 sayılı kararıyla görev yönünden bozularak 2577 sayılı Kanun'un 45/4. maddesi gereğince dava dosyasının iadesi üzerine davalı idare tarafından yapılan kararın düzeltilmesi talebinin de 15.11.2007 tarih ve E:2007/3058, K:2007/3522 sayılı kararla reddedildiği anlaşılmakla yeniden esas kaydına alınan dava dosyasının incelendiği, davanın; Konak Belediye Encümeni'nin 2.11.2004 gün ve 1692 sayılı kararının 1.500,00YTL para cezasına ilişkin kısmının iptali istemiyle açıldığı, davanın reddine dair verilen karara davacılarca itiraz başvurusunda bulunulması üzerine İzmir Bölge İdare Mahkemesi'nce verilen kararla; "31.3.2005 günlü, 25772 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 01 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanununun mülga 3. maddesinde; bu Kanunun genel hükümlerinin diğer Kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacağı kurala bağlanmış, geçici 3. maddesinde; bu Kanun hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle idare mahkemelerinde dava açılarak iptali istenen idari yaptırım kararları hakkında uygulanmayacağı hükmü getirilmiştir. 19.12.2006 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5560 sayılı Yasanın 31. maddesi ile 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3. maddesi değiştirilerek; bu Kanun'un; a- İdari yaptırım kararlarına karşı Kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, b- Diğer genel hükümlerinin, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı yolunda düzenleme getirilmiştir. Öte yandan, görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı, bu nedenle yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının geçmişe de etkili olacağı bilinen bir genel hukuk ilkesidir. Buna göre, davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasa ile görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği, ancak yeni yasadaki görev kurallarının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır. 5326 sayılı Kabahatler Kanununun mülga 3. maddesi ve geçici 2. maddesi uyarınca davanın açıldığı ve karar verildiği tarih itibariyle uyuşmazlığın görüm ve çözümü idari yargının görevine girdiğinden, Mahkemece davanın esası incelenerek karar verilmiş ise de, 5326 sayılı Kabahat Kanununun 3. maddesinde değişiklik yapan 5560 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 19.12.2006 tarihinden itibaren İdare Mahkemesi görevsiz hale gelmiştir. Görev kuralına ilişkin değişikliğin itiraz aşamasında olan bu davada da uygulanması gerekmektedir. Ayrıca 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin, yürürlüğe girdiği tarih itibariyle İdare Mahkemelerinde dava açılarak iptali istenen idari yaptırım kararları hakkında uygulanmayacağını kurala bağlayan geçici 2. maddesinin; anılan Kanunun 3. maddesinde değişiklik yapan 5560 sayılı Kanunda yeni görev kuralının değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükmü olmaması sebebiyle, 5560 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 19.12.2006 tarihinden itibaren uygulanma olanağı kalmamıştır" gerekçesiyle görev yönünden bozulduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

İZMİR 6. SULH CEZA MAHKEMESİ; 5.11.2008 gün ve D.İş:2008/133, K:2008/142 sayı ile, başvuran vekilinin, 13.6.2008 tarihli, 1692 sayılı Encümen kararı ile idari para cezası karar tutanağını tebligat yoluyla aldığını, kendisine kesilen idari para cezasının yasaya aykırı olduğunu, idare tarafından 3. İdare Mahkemesine itiraz ettiğini, 3. İdare Mahkemesi'nin 2004/1779 E, 2006/1185 K ile davanın reddine karar verdiğini, İzmir Bölge İdare Mahkemesine itiraz edildiğini, kararın bozulduğunu, daha sonra 3. İdare Mahkemesi'nin 2008/517 E, 2008/974 K sayılı ilamı ile, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-b gereğince görev yönünden reddine karar verildiğini belirttiği, başvuru dilekçesi örneğinin İzmir Konak Belediye Başkanlığı'na tebliğ edildiği ve konu ile ilgili tüm belgelerin, Kurumun cevabi yazısı ekinde celp edildiği, bu karardan sonra Vakıflar Bölge Müdürlüğü vekilinin Mahkemelerine vermiş olduğu itiraz dilekçesi ile Encümen kararının kaldırılmasını ve 1500.-YTL para cezasının iptaline karar verilmesini talep ettiği, Konak Belediyesi'nin İmar Yasası'nın 42. maddesine göre vermiş olduğu yıkım ve para cezasına ve buna ilişkin davalara bakma görevinin idare mahkemelerine ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Erdoğan BUYURGAN, Ramazan TUNÇ, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Gürbüz GÜMÜŞAY ve Coşkun GÜNGÖR'ün katılımlarıyla yapılan 28.12.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği...

..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği,

Başkanlıkça idari yargı dosyasının da ilgili Mahkemesinden getirtildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42. maddesine göre verilen para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Ceza hükümleri" başlıklı 42. maddesinin be-şinci fıkrasında yer alan "Bu cezalara karşı cezanın tebliğinden itibaren yedi gün içinde sulh ceza mahkemesine itiraz edilebilir" yolundaki birinci tümce, Anayasa Mahkemesi'nin 15.5.1997 gün ve E:1996/72, K:1997/51 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve iptal nedeniyle meydana gelen hukuksal boşluk kamu yararını bozucu nitelikte görüldüğünden, iptal hükmünün, kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş; bu karar, 1.2.2001 tarih ve 24305 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Anayasanın "Anayasa Mahkemesinin kararları" başlıklı 153. maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında, "Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmi Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.

İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda Türkiye Büyük Millet Meclisi iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak kanun tasarı veya teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar" hükümlerine yer verilmiş; aynı maddenin son fıkrasında, "Anayasa Mahkemesi kararları Resmi Gazetede hemen yayımlanır ve yasama yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar" hükmü yer almıştır.

Anılan hükümlere göre sözü edilen Anayasa Mahkemesi kararının hukuki sonuçları incelendiğinde, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42. maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "Bu cezalara karşı cezanın tebliğinden itibaren yedi gün içinde sulh ceza mahkemesine itiraz edilebilir" yolundaki birinci tümceye ilişkin iptal hükmünün, karar 1.2.2001 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmış olduğuna göre, Anayasa Mahkemesi'nce belirlenen altı aylık sürenin sona erdiği 1.8.2001 gününde yürürlüğe gireceği ve bu süre içinde iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak şekilde yasama organınca herhangi bir düzenleme yapılmadığı anlaşılmakta olup, bu durumda görev kuralı yürürlükten kalktığından görevli yargı yerinin hukukun genel ilkelerine göre saptanacağında kuşkuya yer bulunmamaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda belirtilen iptal kararında da, "... Kural ola-rak, idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren ko-nularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda yasa koyu-cunun mutlak bir takdir hakkının bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. İdari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde yasa koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. Ancak itiraz konusu kuralda olduğu gibi bir idari işlemin bir bölümünün idari yargının, diğer bir bölümün ise adli yargının denetimine bırakılmasında, kamu yararı bulunmamaktadır. Zira bu işlemler, kamu gücünün kullanılmasıyla ilgili bir idari işlemin devamı ve idari bir yasağa aykırı davranan kişiye idari bir yaptırımın uygulanması niteliğinde olup, çıkacak uyuşmazlıkların çözümünde de idari yargının yetkili olacağı kuşkusuzdur..." denilmiştir(Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi S.37.C.1, Sayfa 148) .

Bu durum karşısında, idare hukukunun bir müeyyidesi olan imar para ceza-sından doğan uyuşmazlıkların 1.8.2001 tarihinden itibaren görüm ve çözümünde, idari yargı yerlerinin görevli olacağının kabulü gerekir.

3194 sayılı Yasa'nın 42. maddesi, 9.12.2009 gün ve 5940 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile değiştirilmiş ise de; idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Buna göre, davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesin-den sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı ha-linde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir ka-nun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun Geçici 2. maddesinde, "Bu Kanun hükümleri, yürürlüğe girdiği tarih itibariyle idare mahkemelerinde dava açılarak iptali istenen idari yaptırım kararları hakkında uygulanmaz" denilmesi ve İdare Mahkemesinde davanın 28.12.2004 tarihinde açılmış olması nedeniyle, bakılan uyuşmazlıkta, bu Yasa hükümleri uygulanmayacağından, dava konusu edilen imar para cezasına ilişkin Yasadaki görev hükmü 1.8.2001 tarihinde yürürlükten kalktığına ve kural olarak, idare hukukunun müeyyidesi olan idari para cezalarından doğan uyuşmazlıklarda idari yargı yerleri görevli olduğuna göre, görev kuralının geçmişe etkili olacağı yolundaki genel hukuk ilkesi karşısında, imar para cezasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle,İdare Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ:Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 3. İdare Mahkemesi'nin 7.5.2008 gün ve E:2008/517, K:2008/974 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 28.12.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.